

REKOMENDACIJA DĖL DOKUMENTŲ TEKSTO RENGIMO

Dvi dažnos dokumentų rengimo problemos:

1. Aklas pasitikėjimas anksčiau parengtu tekstu.

Senesni dokumentai gali būti neaiškūs, neatspindėti pokyčių ar naujų teksto rengimo taisyklių. Stenkitės tekstą kiek įmanoma atnaujinti pagal naujausius reikalavimus.

2. „Karpymas“ ir „klijavimas“.

Kartais naujas tekstas rengiamas sujungiant daug įvairių dokumentų dalių. Nepamirškite, kad dėl to gali atsirasti terminų nenuoseklumo, teksto dalys gali būti be reikalo kartojamos arba praleidžiamos. Dokumentas gali tapti nelogiškas ir neaiškus.

Patarimai:

1. Sutrumpinkite.

Paklauskite savęs, ar pastraipa, sakinytis ar žodis iš tiesų reikalingi. Nereikalingus žodžius nedvejodami išbraukite. Kuo ilgesni sakiniai, tuo dokumentą sunkiau suprasti. Perdėm ilgus sakinius stenkitės suskaidyti į keletą trumpesnių. Kad tekstą būtų lengviau suvokti, sakinio dalis ar sakinius junkite jungtukais (o, bet, tačiau, arba, todėl, vis dėlto ir kt.).

Netaisyklinga	Taisyklinga
Galutinė paraiškų priėmimo data, kurios reikėtų laikytis, yra 2010 m. kovo 31 d.	Galutinė paraiškų priėmimo data yra 2010 m. kovo 31 d. Paraiškos priimamos iki 2010 m. kovo 31 d.

2. Vartokite paprastesnius žodžius.

Netaisyklinga	Taisyklinga
atsižvelgiant į faktą, kad	dėl
tam tikras skaičius	kai kurie
sutinkamai su	pagal, remiantis
dėl šios priežasties	todėl
siekiant užtikrinti, kad	kad
tuo atveju, jei	jei

3. Venkite dviprasmybių.

Jei skirtingiems dalykams pavadinti vartosite tą patį žodį, skaitytojas susipainios. Apie kurias priemones kalbama antrajame sakinyje?

Netaisyklinga	Taisyklinga
Vyriausybė imasi visų būtinų priemonių minėtoms apsaugos priemonėms iš rinkos pašalinti. Komisija privalo nuspręsti, ar tokios priemonės pagrįstos.	Vyriausybė imasi visų būtinų veiksmų, kad minėtos apsaugos priemonės būtų pašalintos iš rinkos. Komisija privalo nuspręsti, ar tokie veiksmai pagrįsti.

4. Venkite terminų sinonimikos.

Jei tą patį dalyką vadinsite skirtingais terminais, skaitytojas susipainios.

Netaisyklinga	Taisyklinga
Paraišką turite pateikti iki antradienio. Komitetas gali atmesti Jūsų prašymą...	Paraišką turite pateikti iki antradienio. Komitetas gali ją atmesti...

5. Pakeiskite žodžių tvarką, kad būtų suprantama sakinio prasmė.

Netaisyklinga	Taisyklinga
Baltijos šalims Vakarų Europai belieka tik pavydėti.	Baltijos šalims belieka tik pavydėti Vakarų Europai.

6. Naują informaciją pateikite sakinio pabaigoje.

Nauja informacija rašytina sakinio pabaigoje. Tai yra vienas iš aktualiosios skaidos reikalavimų.

Netaisyklinga	Taisyklinga
Nuspręsta, kad reikia naujo šios srities teisės akto. Komisija turėtų jį pasiūlyti.	Nuspręsta, kad reikia naujo šios srities teisės akto. Jį (žinoma informacija) pasiūlyti turėtų Komisija (nauja informacija).

7. Daiktavardines konstrukcijas pakeiskite paprastesnėmis arba veiksmažodžių išvestinėmis formomis (dalyviais, pusdalyviais, padalyviais).

Netaisyklinga	Taisyklinga
naikinimo būdu	naikinant, naikindamas
apgaulės būdu	apgaule
įvedimo keliu	įvedant, įvesdamas
atlikimo metu	atliekant, atlikdamas

8. Mintį išreikškite glausčiau ir aiškiau vartodami veiksmažodžius.

Netaisyklinga	Taisyklinga
atlikti vertinimą	įvertinti
įgyvendinti tyrimą	ištirti
pasiiekti susitarimą	susitarti
vykdyti kontrolę	kontroliuoti
įvykdyti atnaujinimą	atnaujinti

9. Rinkitės konkretesnį žodį.

Abstrakti kalba neretai būna miglota ir sunkiai suprantama – skaitytojui gali pasirodyti, kad autorius pats nesuprato, ką rašo.

Netaisyklinga	Taisyklinga
užimtumo galimybės	galimybės įsidarbinti
neigiamas augimas	nuosmukis
atlygintinas užimtumas	apmokamas darbas

10. Vietoj tarptautinių žodžių vartokite tikslesnius lietuviškus.

Netaisyklinga	Taisyklinga
originalus mąstymas	savitas mąstymas
originalus sprendimas	nejprastas sprendimas
originalus parašas	tikras parašas
originalus renginys	išskirtinis renginys

Pastaba. Atidžiai perskaitykite dokumentą kaip paprastas skaitytojas. Ar aiškios sakinių ir pastraipų sąsajos? Ar išlaikomi loginiai ryšiai? Tekste visada atsiras vietų, kurias galite patobulinti ar supaprastinti.

Paprašykite kolegų tekstą perskaityti ir pakomentuoti. Įsiklausykite į jų pastabas, atsižvelkite į jų pasiūlymus.

Parengta pagal Europos Komisijos leidinį „Rašykime aiškiai ir glaustai“.
 Prieiga per internetą: http://www.kalba.ktu.lt/files/Rasykime_aiskiai_ir_glaustai_LT.pdf.
 Žiūrėta 2012 m. lapkričio 28 d.